

Վեներիկ. Միսիպարեան Ուխտի Կանառի գլխաւոր սրահը: Հայերէն տպագրող գրքերի շտեմարանը:

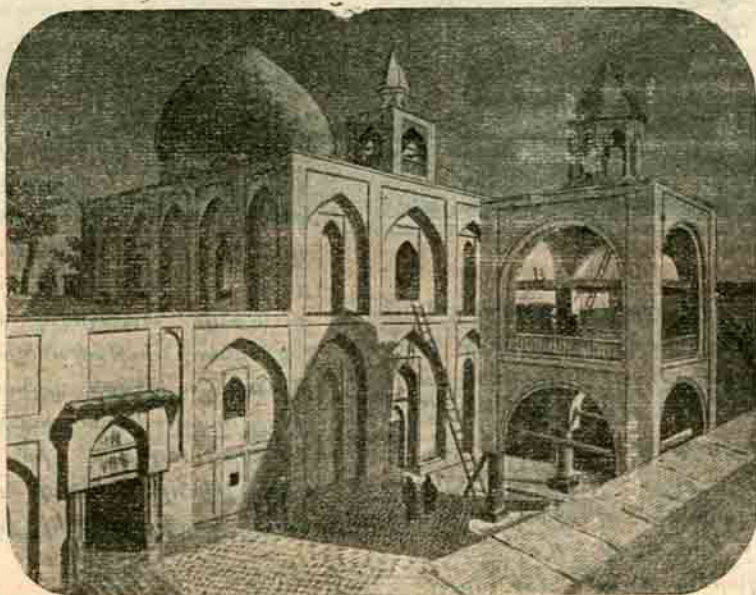
ՄԵԾ ՏՕՆԻ ՆԱԽԱՏՈՆԱԿԻՆ

Հայոց գրերի գիւտի 1500-ամեայ և հայ տպագրութեան 400-ամեայ միացեալ յօբելանաների տօնը սկսուած է այս տարի հոկտեմբերի 13-ին և վերջանալու է մի տարի յետոյ, էջմիածնում, փառավոր ակտով: Մենք ուրեմն ներկայ տարվայ հոկտեմբերի 13-ին կատարելու ենք այս համազգային կրկնակի տօների նախատօնակը և պատրաստվելու ենք արժանավոր շուքով բուն տօնական հանդէսը կատարելու մի տարի յետոյ:

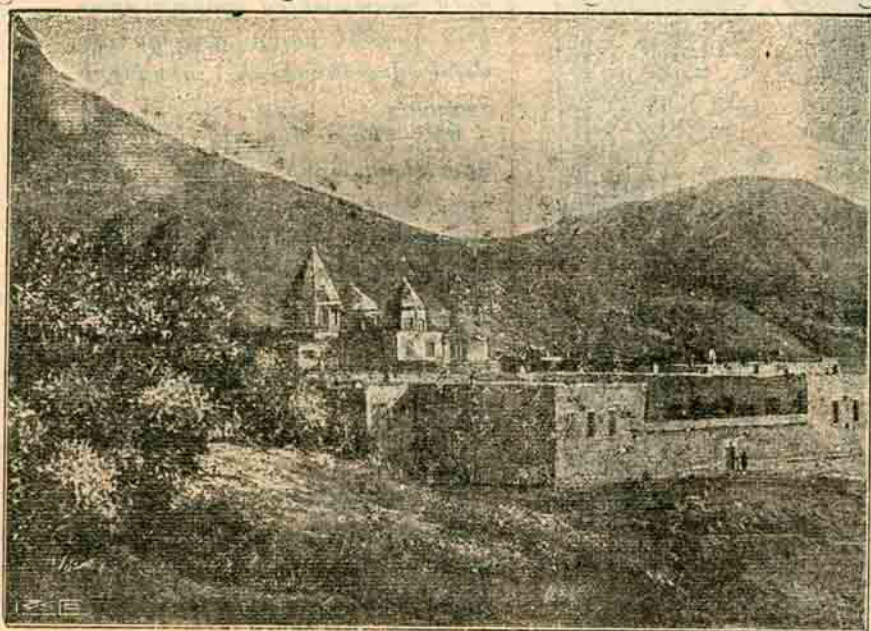
Եթէ ուրիշ ազգերի մէջ գրերի գիւտը և տպագրութեան երևան գալը քաղաքակրթական նշանակութիւն ունին,—ամենալայն մտքով ըմբռնելով քաղաքակրթութիւնը—մեր մէջ, շնորհիվ պատմական պայմանների դասավորութեան՝ ազգային այբուբենի գիւտը ունեցավ աւելի մեծ նշանակութիւն. առանց չափազանցութեան մէջ ընկնելու կարելի է ասել, թէ հայոց այբուբենը պահպանեց հայ ազգի գոյութիւնը: Առանց հա-

յերէն այբուբենի մենք ոչ հայ լիզվով ժամերգութիւն կունենայինք, ոչ հայերէն գրականութիւն և ոչ. . . հայ մարդ: Այն աշխարհում, որ մեր պատմական հայրենիքն է՝ այժմ էլ ընակվելիս կլինէին մարդիկ—պարսիկներ, յոյներ, ասորիներ, թուրքեր... նախկին հայերի օտարացած սերունդներ, ինչպէս ներկայումս կան հազարավոր «լեհացիներ», հայերից սերված: Հայերի մասին ներկայումս միայն պատմական գրվածքների մէջ կմնար յիշատակութիւն՝ ինչպէս փրկիկեցիների, լիւզացիների, բաբելացիների մասին, որոնք երբեմն՝ ապրել են, գործել և անհետացել պատմական ասպարէզից:

Մենք իբրև հայ, իբրև հին պատմական հայ ազգի անմիջական սերունդ և ժառանգ, դեռ ապրում ենք և պիտի ապրենք՝ շնորհիվ միմիայն հայերէն գրերի, որ մեզանից 1500 տարի առաջ երկնեց ու իրագործեց հայ ազգի ամենամեծ զավակն ու բարերարը, ս. Մեսրոպ-Մաշտոցը: Հայերէն տպա-



Նոր-Ջուղա. Ամենափրկիչ հուշակաւոր վանքը, որի տպարանից 1640 թ. լոյս տեսաւ առաջին անգամ Հարանց վարժ գիրքը ընդարձակ յիշատակարանով:



Վարազ. Արծի Վասպուրականի ըոյնը, որ հաստատեց հայ տպարան Խրիստոս Հայրիկը:

գրութիւնը, հեշտ միջոցով է ժանացնելով ու բազմապատկելով գրքերի քանակութիւնը՝ իւր կողմից եկաւ նպաստելու և լրացնելու այն դերը, որ կատարել է հայ այբուբենը մեր ազգի պատմութեան մէջ:

Ահա այս կրկնակի մեծ ազգային տօնը կատարելու բախտը և պարտականութիւնը վիճակվել է մեզ, ժամանակակից հայերիս: Այս տօնի առաջ պէտք է տեղի տան կուսակցականութիւն, կրօնական խտրութիւն, անձնական նկատումներ. ամեն անհատ, որ իրան հայ է գգում, որ կարգում է հայերէն գիր, որ խօսում է հայերէն՝ իւր սեփականը պէտք է համարէ այս յօբելանը. ամեն մէկը պէտք է ձգտի խօսքով ու գործով արձագանգ տալու ընդհանուր հայկական տօնին և յովերժացնելու նրա յիշատակը: